

کسب و کار

دفتر حکومت ہونٹہ، وزارت صنعت، پاکستان

پلوچہ اکبر کونڈ

کسب و اہم

الفیس

کلیس حق پہ بلوچی اکیدی ء

بلوچی اکیدی - کوئٹہ	چھاپ کنوچ -
قلات پرنٹنگ پریس - کوئٹہ	چھاپ جاہ -
۱۹۸۰ء	سرخاوار
یک ہزار	یکو
محمد عارف	پا
	مخاتبت

کسب و اِزْم

شہ ہما روپح ء کر بنی آدمی زند بنا بوئنگ - کسب و کار و شوماز و
 درگیبگ و جہد روپح پ روپح گیشتر و ودان بوئنگ - پیشاک انسان ء را
 پ وق روحکان زند ء پ آسرات و امین گرازینگایک نہ یک کبے و پکا
 بوئنگ - او پرائی یک نہ یک کارے کنگ الی بوئنگ - تکہ آئی لاپ شدیگ
 و گروئنگ مریت او آئی ذہگ و ذاتن آسرات بہ بنت او کستی چمدار
 و واسی م بنت -

اے لاپ و واینگ او زند و آسودگی و در و وسیلہ آئی شوماز
 و آسرات کہ مروپی دنیا و ہتا ماوڑ وڑ و تہر تہری کار و کب کندگان
 شہ زندہ بیگیبی گذرو نمانی پورا بوئنگا پد بنی آدم چہ و آسرات تری
 آکوت و واہمدار بوئنگ - آئی دل ء بوئنگ کہ آئی اکوت روژنامتر بہ بیت
 آراش مروپی میں زند ء امین ترد و شمال تری زندے بریت - آئی جند
 آئی ذہگ و ذاتن وق وق ہادانی سرا اوشتات پکنت - اوکس پ کسے و

نکره چہاں مہ کینیت۔ اسے ہا خیال برنگ کہ ایش انسان ء زانوک زکر
کب و کارانی درگیجگ ء سکیں داتنگ او پدا آیاں ء ارزاں ترو بودناک
کنگ ء جہد پرماتنگ۔

بازیں کسب و کار کہ بنی آدم ء درگیبتنگ و وقی گذران ء وسیلہ جوڑ کنڈ
اوگوں وہد ء گوزگا آیاں ء بودناک کرتنگ آ ایش انت۔

(۱) دو چکاری (دست ء)

(۲) دو چکاری مشینی نماں درزی گری

(۳) پشرم گراپی رکونٹ۔ پشیر۔ جل۔ گوانگ۔

(۴) گڈ گوانی

(۵) دآر تراشی۔

(۶) آھن کاری

(۷) نیل و رودگن کشگ ء کار۔

(۸) پکن دوچی

(۹) مستری گری

(۱۰) سنگ تراشی

(۱۱) اسل رینگ و کار

(۱۲) خاک و درپ سازی

(۱۳) پیش و کار

(۱۴) زرگری

(۱۵) ملکی کھد جوڑ کنگ و کار

(۱۶) سلاہ سازی

اے کب و کاراں ابید پیشیندگا او مے زمانگ و ہم لکھاں مزمانی
 گذران کشت و کثار، پس و مالداری شوانگی، بزگری او راہکی او دگر پنچیں
 پوریاتانی مہینت۔ پیشندگا ہے ڈکارانی آباد کنگ و پہ مہلوک و ماہانی ماہ
 کار کرینگ و زکت کشتگ۔ آیاں پہ کاریگران جنینکاں بندو لٹھ بستگ، ڈکاران
 و کین کرینگ و برور کرینگ۔ پدا لنگار کرینگ او مالگ داتگ۔ قوم نش
 شانگ کراڑشیں کرینگ او کرینگ کوٹگ نش کرینگ۔ اگاں ڈکارانی دیہات
 و آپ نیست ات و درہائیں ڈکار و اہنداں یک یک دو دو مردم کرت
 و کہن و جو آن اکت پدا ہے کہن و جوان۔ جو درکشت اووقی نیام و ڈکارانی و کج و آپ و
 راہر کرت اوہر کسی بہرگیشنگ بوت۔ پہ پنچینی گذر نش کرت۔

پداشہ کب ء کب دراحت - پے ڈگار ء لٹھان بندگا آیان ء کارگر
 پکارات - پے کاریگرانی رودنگ او ساگ ء مالداری بنا بوت - پے ڈگار ء بزرگ
 کشار کنگ ء نگار، کین، مالگ، مچگ او چیک ء پکارات -
 بدے ازابانی جوڑ کنگا آهن کاری و دار تراشی ء کب دراحت انت -
 چا پے کش ورون و موش او دگہ کاراں برد - ٹیکم، کر ڈال، ہترگ و داس -
 زنجی، کیر، بونگ و پزنی ء کار بوت مے ایشان جوڑ کنگا پے آبن درگبگ
 بوت - او آهن کاری ء کب دراحت - او ہر کس ء پے دومی ء گذر و ٹوانی
 پیلہ کنگ ء پے وت ء کبے درگہت او چو دراہیں نبی آدم یک ٹکے ء
 وڑا کتے دومی ء گذر و ٹوانی پورا کنگ ء بڑ زور بوت - او سچے کب آیان
 گزارانی وسیلات -

پدا مان مان ہر کبے گوں یک ٹکے ء بوت - او آپے ہا کب ء نام
 کہت - چہ ہداں مستری و کتری ء جبر پاداحت - اگاں کتے ء کب آهن کاری
 ات تہ آرا ٹوڑی گشتن - اگاں کتے ء کشار کاری کرت او آئی جند ء را
 ڈگار نیست ات آ بزرگ، شریک او راہک بوت - اگاں کتے ء ست جت
 بہر و زرا و چاندی ء کارے کرت آرا زرگر ء نام ٹش دات -

شہ بے مانگی اونازانتی و سانگ او سورو رو چکانی زنده دومی ہست
 و ایران تہا کسی ذات و زریات و گپ پاداست - جو انیس کسب و مرہاں
 کتری کسب و ملک و گوں سانگ و سور نہ کرت - آیان و سقی و سکتی آن
 گون نہ بوتنت - او آیان و شہ دت و جبل یکھت او اکثر نانت - چہ
 ایماں انصاف و بے انصافی، برودبری دنا برودبری، مستری و کتری و جیزو
 چت بوت انت - ہر کس و ق کسب و مردم و بنا بوت او پ و ق کسب و کار
 و دیا برگ او پنگارگ و جہد و لگت - او با پار و در پچ بوت - چا با پار
 و تہا گشادی احت - ذکیں کار و کسب در اصفت - شتریں مال و چیز جوڑ
 بوتنت - جو انیس مال و جوڑ کنگ او گیشتری نف کنگ و سق دار کانی بوت
 شتریں مال و گیشتر پکار بوت - چیا کہ دنیا سالان و مہونک و گذر و نوٹ باز
 بوگ انت - ہر کسب و مہم و بودناکی و روگات - پریش اے جبراتی ات
 کہ شتری او نوک وڑیں مال باز و گیشتر جوڑ کنگ و بیت - دست کار و تہا
 جو بوگ گران ات - پیشا جنال و نگر مشیانی سازگ و نیکامشت - تنک ہما
 کار کہ ماہے کہ سرمہ بوت - ذوں آرا کلا کے و تہا جوڑ کنگ ات - ادیک
 ماہے و تہا ہزاراں پیشاں ماں جوڑ کنگ او وقت و دومی مکان گذران و

پر کنگ ات - چرخ مشین جو بوت ات او مشین کسب د کار بنا بوت

مشینی نوبت

مشین کار د گشادی انگریز او آلمانی ہمسایگیں قوموں د
 گیت انگلستان د صنعت آشوب د بن نشت ہتر دہی صدی د ایر بوت بڑ
 کار جانی تبا پر یا گر او کارندہ اُستت - گوں کسب د کار د مشین بولگا د
 نویں کار جہ اڈکنگ بوتنت او مشین سازی د ہر بنا کنگ بوت مشین
 د مال ت باز پیدا کرت - بے کار جانی تبا کار کنوکانی زند گہتر نہ بوت -
 کار جہ د اہنڈاں ش کارندہاں ہز کار گیت د آیان د مزد پکار کم دات -
 با پار د نیادی آنی تبا دیم پہ دیمی بوت زن ہر کار جہ د بوت کر آنی مال
 ش درستہاں شترتہ بیت تنگہ آ دومی آنی سرا باج ہ بارت - پہ اے لیکہ
 د مزد د دست گرگا کار جہ د اہنڈاں کارندہاں د گیشترین آسراقی دیان کرت -
 تنگہ کارندہ پہ دل دستک کار پہ کفنت او ش کار جہاں ہوا شترین مال درایت
 ش کار جہی آشوب د امریکہ ، ہندوستان او زر باری او دورا حتی ایشیا د
 تبا شکل د با پار د گور پہ گورا زری با پار ہم بنا بوت -

سہ زر د پہ کمالی ہر تو آرزو تیاں گوران د بودناک کنگ بوت - آپی

پ او دگه مزین مشین جوڑ کنگ بوت انت . شہ سائمنسی پینگان آن
 اوار ورسد و تبا مزین و دے امت . شہ کسب آنی لوگاں در آیک
 تاں کارجاہاں رسگا او انسان دستان جاگہ ء مشینان آیکانک نوکیں وڈ
 کار جاہ جوڑ بوت انت . یہ کارجاہان مشین او بروو آء مشینان جسزینگا
 کولڈ ، بھاپ و دگہ توان شوٹاز کنگ بوتنت . او روح پہ روح ء صنعتی
 صل ء تبا ہزار سری و داحت . نوک نوکیں شہر آباد بوت انت . گونڈیں
 رانی تہا شہ کارجاہان آیکان آہانی مہتر بوان بوت . شہرانی تہارو و آ او
 و آء رسید آرگ بوتنت . راہ و دگہ ، بندرات . ریل او دگہ رسید آن
 . کٹی ء را دیا ہاں کرت . باپار ء گشاد گپت . کشار کاری ، مالداری او لوگ
 ستاریان نوبت تہا مور بوت . او شایگانین مشینی پیدا داری ء نوبت بنا بوت .

وچکاری دیا ء گیشری راجان تہا دستکاری ء گیشتری کار دوج ء تہا
 ہنگ . بر ملک ء تہا دوج ء دق رنگ وور انت . پاکستان ء دراہیں
 مگن دوج کاری بیت . کہ ہر دنگ ء دوج گوں دق دق رینڈگ و دواں
 رنگ و ہم سنگ انت . چمک بلیو ، دوج ، ہسٹسی و دوج کٹری دوج او

کراچی و زری دو چکاری انت بے اے دو چانی جو انتری او نامی میں دو چ بلوچی
 دستکاری و تبا گنگ بیت - بلوچی دو چ وقی مت دت انت - اے دو چ
 ایر کا پاکستان ء نہ بلکہ دری دنیا ء ہم وزن دوست گنگ بیت

پاکستان ء بلوچی دو چکاری و بازیں جنڈی ادسکاری ادارہ کارا انت - یک
 کاسے ء شہ بلوچستان ء ہر سال پنچ کروڑ کلاار و بلوچی دو چ کرگیں پرشاک اورگ
 چیز و اپار ء دری ملکان دیم دیگ بیت - بلوچستان و پاکستان ایڈگ و ملکان
 کاس چار صد ء گیش سرکاری و جنڈی دستکاری و ادارہ انت - کہ آیانی تہا
 کاس سے ہزار مرد و جنیں پوریات کنت - راجی گہبودی و کارگی ایشانی ساہکاری
 ء کنت - دو چکاری لاہور، کراچی، حیدرآباد و سوات ء ہم بیت منت -

بلوچستان ء شہ آبریشم ء پھکاری ہم گنگ بیت - پھکاری و جوانیں کارشین
 و سرانندہ ء بیت منت - سندھ و بلوچستان و دگر بلوچی دھکان مکرانی دو چ سک
 نام منت -

لاہور و کراچی ء ستارہ و جوانیں کار بیت منت - بے وڑا پشار و
 اسپتیں دو چکاری نام منت - بلوچی دو چ بازیں چیزانی سرا گنگ بیت چو کہ
 پرشاک، کلاہ، گشتان دسری، لائک بند - پازوانانی، سرتل، میز پوش، بک پوش

کمر بند ، بٹوا - زعم و توپکت اوکار چان بلی بگجول ، بر مردانی و دگر بازیں چیرے
 در چانی تبا باز دیریں روح انت کہ آیان نام چوشس انت ۔

(۱) چار

(۲) چیسکر

(۳) چم سردنگ

(۴) پانچ بانکہ مرگ و پانچ

(۵) کش

(۶) ٹنکت

(۷) بیت و شہنگ

(۸) مرہک

(۹) جاڑک چڈ

(۱۰) باگ و ہار

(۱۱) نال

(۱۲) رحل

(۱۳) دوش

(۱۴) کانلو بقال

(۱۵) چو کو

(۱۶) نماش

(۱۷) تزکو

(۱۸) شیراز

(۱۹) نکت

(۲۰) توتی

(۲۱) موسم

(۲۲) چنگ و چوٹ

(۲۳) سو چنکوں

(۲۴) تزمو

(۲۵) صندوق

(۲۶) چوٹ

شہ برز و بنشہ کرتگیں دو چاں سرکاری و جندی ادارگان تہا از کم
دو چہ کنگ بنت - البت کران - خاران ، چاغی ، خضدار اولس بیہ

دستیں دوج دوپگ بنت . ش لہتیں دوپال ابید آدرگ دوچان ء کیتیں
 پلک ء سسا پ بنت فایتیں آبریشیم ء دوپگ بنت .

لموچ دوچان تہا شرتت بورت حراو براہاری دوج کمرگ و پانچ عنست .
 ہہ آن پد کائکو تہائی کیت . او سینہی نمبر ء جالر کیت . ارزاں ترو ارزاں
 گزایں دوج پیت و شیشگ ، باگ و پبار ، میرچک او جاڑکی پتہ انت .

پشرم گوپلی = چہ ایڈگ دستکاری آن گیشتریں نامڈگ کار مودو پشرم گوپلی
 عنست . مودو پشرم ء کارشہ کہن ترین دست کاری آن عنست شہ پیشہنگ ء جوت
 سرنگیں چیزان تہا کال ، پتہ ، جہول ، جرسی ، سواسانی بند ، شال ، شیکین نواروسار
 گراک ، کورگ ، گدان ، چادر ، آشرہ ہو گوگ و حرائی جمل ادار انت . گوں
 اسے کار و مشین لوتگا بازیں دگر ذک نوکیں چیز دیا احتنت . چو کہ خراب
 جرسی ، کلاہ ، کونڈ گڈ ، کبل ، کال ، چادر و کیس ، شال (سری) مفدر
 و دگر بازیں چیز .

لہتیں چیز انگتہ مان کوہی دمگان دست ء گوپگ بنت . چو کہ نوار وچیک
 سواس بند ، زوڈ ، گدان و گدانانی بند ، گوالگ و کورگ ، شیکین ، جمل ،

جھولی ، سلاٹانی جلی و دگر چیز ، شہر ہم فٹنگ بیت۔

پاکستان ء پشرم گواپی ء بازیں کار جاہ انت۔ کہ آیانی تہا وڑ وڑیں سال

گوپگ بیت۔ او در ملک ء دیم دیگ بیت۔

بلوچستان ء ہرنائی ء پشرم گواپی کار جاہ نام ٹنت۔ چھے کار جاہ ء جوانی

کوٹ و چتون گدو کبل ، کیس ، سہری شال گوپگ بوگکا انت۔

حکومت نون اے کار جاہ ء ما ٹوہ تر او گشاد تر کنکا ٹنت۔ ہرے

مراد ء شہری ملکاں بہتی مشین د ازباب آرگ بوگنت۔ اے جہر گیر آرگ

ٹنت کہ پاکستان ء جوڑ بوگ ء وہاں ملک ء تہا پشرم ء گدو ء بیع کار جاہ

نیست ات۔ بے نون بنوں ، کراچی ، لارنس پور ، ہرنائی ، ملتان ، ڈشہرہ

او قائد آباد ء پانزده کار جاہانی تہا وڑ وڑیں گرمیں گدو۔ کبل ، پشرم ء بندیک

گوپگ بوگکا ٹنت۔

تے وہدی سٹے اے ہتر ء مستری مشکل ایش ٹنت کہ پے ایشاں پشرم ء

بندیک شہ در ملک لومائینگ بوگکا ٹنت۔

شہ سٹے ملکی پشرم ء دستی مشیناں سراساس سٹے کروڑ پونڈ پشرم ء

بندیک ریگ بیت۔ کہ ایشی مستری ہر بزان دو دیم کروڑ پونڈ بندیک

گالی گواپی و کبل و سری شالانی گوپگ و تہا کار بندگ بیت۔ صوبہ سرحد و
 ازرائیں سری شال، کھیس و کبل جوڑ بنت۔ سوات و دستی کھڈیاں مال نام
 انت۔ جنگ و ہم پنچیں مال جوڑ بیت۔ حیدرآباد، پشاور، ملتان، لاہور،
 قلات اور ڈیرہ غازیخان و گالی گواپی و بنجاد انت۔

گالی گواپی = گالی شہ پرشم اور بندیک یا نیک سوتلی و اداری و جوڑ کنگ
 بیت۔ پرشنگ و گیشتر دستی کھڈیاں سراگالی گواپی و دودات۔ بے دست
 و کار و یکتے تہ بانیں و ہدے مان احت، دومی رنگانی پکا کنگ و کارگران
 ات اور گیشتر رنگ کہ اول سرا براہر تہت پدا لگشت انت گوں اے
 مہر و مشینی کار جمانی جوڑ بونگا ڈوڑیں رنگ داریں اور بنا داریں گالی گوپگ
 رنگا انت۔

دنیا و شتریں گالی آسٹریلیا اور ایران و گوپگ بنت۔ پاکستان و
 ہم گالی گواپی و سرجمیں کار جیل دیگ بیت۔ اے وڑیں مچھکاری پنجاب
 کوٹہ، پشین، اورالائی، مری بگٹی، بجنسی، نصیر آباد، مکران و بست
 انت۔ نصیر آباد و مکران و بنجاہاں باز شتریں گالی گوپگ بیت۔ اے کار جمانی

ہمایک کسے ء شہ چار سد ء تان - پنج سد مردم کارا انت .

گدگوپنی

چہ صنعتی بودناکی ء پیش گد ہم دست ء سرا گوپک بوت -
 آدہا دست ء کھڈیانی سرا زہریں دہورت و بارگیں گد ہم گوپک بوت -
 ہم ہانی چیز چو کہ شال ، کیس ادوگہ و ڈو وریں گد دست ء سرا گوپک بیت
 سری گشتان اے کار ء رامال انگلستان ء مشینان تھا آرگ بوت -
 امریکہ و جاپان ء ہم اے کار بنا کرت - یک و ہرے کہ دنیا ء تھا شہ جاپان
 و یورپ گد نیاحت ء شہ بنا ء ایشی پوریاتی کنگ بوت - بنارا ء کھڈیانی
 گداں تان مدے ء مشینی گد و گورجت - اے گدانی نام ہم سہارات - ایشی
 جوانیں و ڈو وریں گد اے و ہری لاہور ء جمائے جاہ ء ایرنت -

ایشانی کارا کہ مردم بگدیت ء بے گلاگ نہ نہدیت . اے گدانی تھا
 سوتی و آبریشمی درسی وریں گد مان انت - زری کار ء تھا ہم جرائیں کار بونگ
 زری گد شہ آبریشم و سہر ء بارگیں تاراں جوڑ کنگ بیت - ایر کا ہم شہ
 سہر ء بارگیں تاراں درسی گد گوپک بونگت - ایشی دودشہ بادشاہی زہت
 و زمانگ ء بونگ -

ٹر مشین کارخانوں ابید ملتان، بمبیرہ، لاہور، سیالکوٹ و سکھر و انگلہ
دستی کھڈی ہست انت۔ بٹے نون اے کھڈیان سرا گیشتر دو پیٹر، جازم
کونٹ و گال جو بھ بنت۔

دار تراشی

چو ایدگر کسب آنی و دار تراشی ہم مزین کسے کہ دگنیا و
ہر ملک و ہست منت۔ او ہر ملک و مزین گذرے کہ روچ پ روچا دیما یان
منت۔ پیشندگا ہم دار تراشی و کسب و کار ہر جاگ بوتگ۔ او کسب و تھا
دار تراشاں مزین نقش کاری یے پیش داشتگ کہ تاں کمال و رستگ۔
شہ تار سح و وانگ و مرا بیت کہ دار تراشی و آہن کاری کشت و کشار
و گذرو لومان پورا کنگ و مزین وسیلہ بوتگنت او انگلہ ہم ہست انت۔
ہو نایا کہنیں زمانگ و گیشتر سلاہ و ازباب سنگ و دار و بوتگنت۔ پرا
مداں مدان گوں دہر و گوزگا آہن در گجگ و کار ہنگ بوتگ۔
کشار کاری او دیما یان و گیشتریں ازباب شہ دارو آہن آن جوڑ انت۔
اے کہن و نو کہیں ازباب و چیزان تہا لشکار، کین، مہگ، کاروح و چاتو
و کشاری از باہانی دستگ۔ تاک و تنگ، گواتگر، نختا۔ میز، کرسی، گراژگ،

رمل، جنگ، داپنچوب و دستگ، شک و سررند، کٹ و پلنگ، پیتی، گزہلان
 دگہ بازیں چیزمان انت۔ شہ جوڑو پنجال ۽ درچکانی داراں زبریں کٹ و دگہ
 چیز جوڑ کنگ بیت۔۔ جوانتری دار دیاریگ انت کہ پاکستان ۽ گزہلان
 رو برکت ۽ نیمگا بیت نت۔ بہ دار ۽ چیزانی جوڑ کنگا چنیوٹ و لاہورگ
 نام انت۔ ڈیرہ اسمیل خان، لاہور، حیدرآباد، ڈیرہ غازی خان، ادسکر
 ۽ چرپ کرنگس دار ۽ گزہلان جوڑ بیت۔

دار ۽ سرانکس درچنگ و رنگ کاری کنگ بیت۔ لاہور، گجرات و
 کراچی ۽ جوائیں کرسی او شوکیس و الماری و دگہ چیز جوڑ بیت۔

بلوچستان ۽ ہم دار تاشی ۽ مزین کارے بیت نت۔ دار تاشی ۽
 کسب کوڑہ، سبئی، کچی، مکران او خضدار ۽ ہست نت۔

پاکستان ۽ دار ۽ جنگل گیشتر او پینڈی ضلع۔ ہزارہ ضلع۔ مالاکنڈ، دیر
 سوات و چترال ۽ انت۔ اے جنگل آن تہا گیشترین درچکت ایش انت۔

دیار، پرتل، صنوبر، شاہ بلوط، جوڑ، سیاہ کاٹھ، تڑد، اسپیت داراد

شیشم، چیچہ وطنی، خانیوال، برے والا، قتل شورکوٹ، بہاول پور اسکور
 تونسہ، گدو، کوشی و زیارت ۽ رنگاں ہم شیشم، تڑد، پوکیشس، سنبلی

سرس و درپک ہم باز انت۔

آهن کاری = پولات و آهن کاری ہر ملک و صفت و دیردی و تھا
مزین کارے کنت۔ آهن و کار پیشند گاہم بوتگ او یک مزین کٹی میں کسے
بوتگ۔

بلوچستان او دگر بلوچی دمگاں آهن کاراں و لوڑی گشتکش۔ انگتہ ہم
دستکاری و تھا گشتتیں از باباں لوڑی جن انت۔ اے وڑی از باب کہ دستا
بنگ بنت۔ ایشان و لوڑی زدی چیز گشتت۔

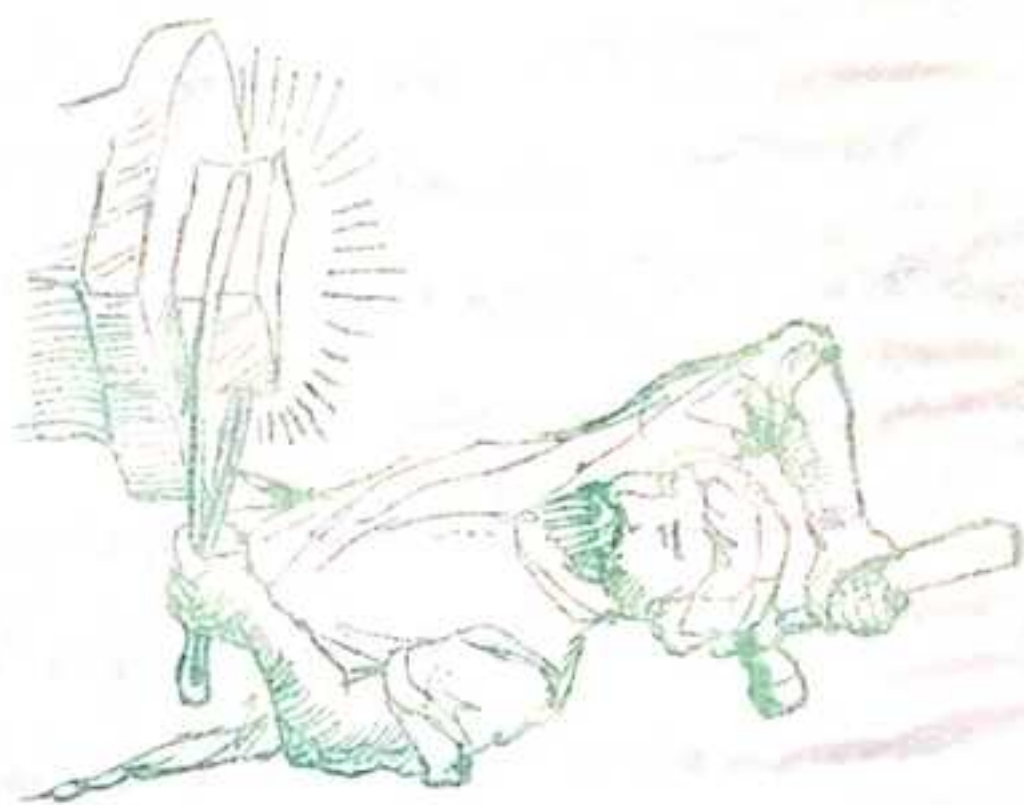
آهن کاران دیپانی او کشار و بازی گذران و پیلہ کرتگ۔ بازی ملکان
تھا آهن کاران و سرکار نوکر کنت او پر آیاں پکار بندیت او کارش گپت
منے زمانگ و ہم کشاری از بابان و بے آهن کار جنت۔ ہے از بابانی تھا
کارچ، چاکو، سگار، جبیا، استرگ، ٹوپک، ہرگ، داس، کتنداں، ٹینک ہنک
چنگ، میسری، کمک، دتک، مسج، مالانی بندگ و گلیج، گلاناں کڑی، رہی
بوٹنگ و پرنی، ٹیکم، برد، کوڈال، سولمان، کبیر، تیشگ او ار انت ایشان
ابید لوڑی چل جاہ، چلیم، پیتی او دگر بازی چیز جوڑ کنت۔

گراں اے کار و کسب و مشینیں بوڑگا بازیں مشین و ازباب جوڑ بوڑگا
 انت۔ اے ودھی پاکستان و گیشتریں گذر و لوٹان و شہ در ملکوں
 کنگ بیت۔ لاہور، کراچی و پولات و گونڈیں کار جاہ بہت انت۔ امر
 آپ کنگ و تندور ہم ہر شہرا بہت انت۔

ٹیل و روگن کشنگ کار = پھیشی زمانگ و کر روگن و ٹیل و مشین

کار و بوٹگ ات۔ تہ بلونک و پے وقی گذرانی پورا کنگ دست و سرائیل و
 روگن کشنگ ٹیل و روگن شہ بازوڑیں ترماں کشنگ بوٹگ۔ چو کہ کینت بشری
 کوٹنگ و قوم۔ فرید۔ بام۔ جوڑو دگہ قوم انت۔ انگتہ۔ کوہی درمگاں دست
 سراپ بازیں دارو درمان جوڑ کنگا روگن در کنگ بیت۔ نوں صنعتی زمانگ
 و روگن و ٹیل مشینان تہا کشنگ بیت۔

ہے وڈا شہ شیرا نیگ در کنگ او پرا آپ کنگ ووش کنگ بیت
 ایشرا ماہگی روگن گشت۔ سڈھ۔ پنجاب۔ سرحد و بلوچستان و تہا کرا
 رخشاں۔ خاران۔ خضدار، وڈھ۔ مری بگی ایجنسی۔ رٹوب۔ لورالائی اور دگر
 ہم ماہگی روگن جوڑ کنگ بیت۔

ماہگی روغن و کشک = پیرا تا جگیں شیراں مزین کنب و گزوانی

تہا بادین انت - پ شیر و بادینگا شیلانج ، حسود - نیکہ حیریں آرت و ٹکڑے
 شیراں درپ و تہا مان کنت - درپ و دپ و بند انت - شیر و بادینگا
 یک روچ او گیش در روچ پکار منت - و ہدیکہ شیر بدانت و بستگ بنت
 تہا ایشان و پوست و ہیزکانی تہا منتنت او کم کم و سردیں آپے مان
 کمان بنت تنگ شیرانی نینگ ہنزک و دپ و بیٹت - پدا سردیں آپ
 و تہا نینگ و در کنت - تنگ آپ مہ بیت - پدا ٹوہیں دیکانی تہا ہزے
 دینت - او دشنے کنت پہ ہلگدار و رنگے دینت - فول ٹین و درپ آن
 تہا مانے کنت او پہ بہا و برانتے بلوچستان و درہائیں کوئی مردمانی گذر
 شیر و روغن و سرائنت - شہ جلالدان - مکران او خاران و کوحاں ہر سال کس
 لکھ کلدار و ماہگی روغن جوڑ بیت -

مشین و مہچی ملک و درہائیں و مرگاں مشین و سرا پوشاک دوچی یک
 میں کسے - اسے کسب و تہا جنین آدم ہم کار کنت او گسانی تہا وق

دو قی زہنگانی پوشاں ہم دوچ انت او کراہ کاری کنتت
 دوچی ۽ کب کاران ۽ درزی گشتت شہ مشین دوچی ۽ کساس
 مردم ۽ گزران بیت۔ پوشاک دوچی ابید بیرم و پناد دوچک ۽ کار
 ادیک کٹی میں کبے۔ مردچاں مزین شہرانی تہا پناد دوچک ۽ مران
 دکان اد بنجاہ انت کہ ایشان تہا ہزاراں مردم پوریات کنتت۔

چکن دوچی

چو ایدگہ کب دکاراں چکن دوچی ہم ہر جاگہ ہست
 پاکستان ۽ درناٹس مزن و کسانیں شہر و میتگ آن چکن دوچی بیت۔ چکن
 ۽ موچی ہم گشتت۔

اسے کب ۽ راہم بازیں جاگہاں مشین کنتت ادکارا را ارزاں
 بوتگ۔ مشینانی سراں ربرو پوستان ۽ بر انت و کتر انت دھان کن
 اورنگ ٹش دینت۔

کلاگہ دمکاں جواں جوائیں چکن و پازدار دوچک بیت۔ شہ بلوچستان
 کراچی ۽ مزین کسائے ۽ چوٹ دری بلکاں دیم دیگ اد بدل رد کلاگہ
 بوٹکا سنت۔ ماں کھی، تربت۔ و کورہ ۽ کوشان سرتل آن دوچ کلاگہ

بیت - تربت و چکنی ، کوشش بڑھ - لاکھ بندو سلامانی جلی آن ء گیشتر عرب
 مکان پہ بہا نورنت و دوست لٹش کنت - سبتی ء مری چوٹ نام - منت او
 دن ہے بلوچی کوشش کراچی - کوشش - مستربنگ جیکب آباد ء جرٹ بونگا منت -
 دہلونک ء مزن دوست بیت -

مستری گری

بلوچی ء مستری ہما کسب کاران ء گوشت کہ بان
 - جاگہ بندت پکائیں و کچائیں بان و ماڑی آنی بندگ مستری آنی کارنت -
 میں زمانگ ء بادشاہاں ء جوائیں و زانتکاریں مستری آن ء پگاردات او دتی
 ل و دڑیں ماڑی بندائنت اسے مستری آن بادشاہان ماڑیانی سراوڑ و ڈر و
 نہ داریں نکش جوڑ کرت - کہیں ماڑیانی تھا پنچیں ماڑی ہست انت کہ آیانی
 ربے مٹ انت - چو کہ لاہور ء بادشاہی میست ، شاہی نکلات ہے مستری
 فی جوائیں کار ء بے دروہی نشان انت - موہنجو ڈرو - ہڑپہ اور بلوچستان ء
 میں دہمانی پٹ و صند ء درگت ء لوگ و جاگہ بندگ و بازیں نمونگ گندگ
 نگنت کہ سنے زمانگ ء گندگ نہ بنت پنچگور ء یک کہیں نکلاتے ء تیگیں
 شت آن ء درچنگ و نکش کاری کرنگ انت و مان گہنگ انت درمی

آن چار کراں ء پھل کاری کرتگ انت - مشین آنی متری گیشتر مزیں
 انت - پاکستان ء درہائیں مزیں شہران گیراج ہست انت کہ آمان تہا
 د موٹر و مشینان ء شرکنت - یک کسائے ء پاکستان ء چار کھ مردم
 گیراجاں متری گیری ء کارا پوریات کنت - چاریں صوبہ آنی تہا
 ء گڈ سراس ہزار و دو صد ء کسائے ء گیراج ہست انت -

ہے دڑا بندگی کارانی تہا گڑھے ء مردم پوریات کنت - خاک و مٹ
 کاری ء متری کہ پنجاب ء راج گشتے ملک ء گذرہ عثمانی عام سنگ ء
 دری ملکاں ہم کارانت کہ چہ آنی کٹ ء ہر سال شش کروڑ کلور دیم رنگ
 بیت -

سنگ تراشی

آدگہ کسب آنی پیمانگ تراشی ہم شری بے گران
 زکنتی نہیں کہے - اسے کسب گیشتر کوہی درگاں مہونگ ء دستا بونگ
 جوڑ کنگ بونگ -

اسے چیزانی تہا ہش - دا پنچوپ - دا پنچوپان دستگ - سردگ
 آنی لڑپ مشنگ - سردگ - کسائیں دا پنچوپ - دانگ - ہانگ

دنگ چیز اورنت - کہنیں کسب کاراں ہے بازین چیزانی سرانکش کاری
 رنگ - ادایان نو دولدار شرنگ کرتنگ - سنگ و مزین مزین بت ہم تراشگ
 رنگ انت - مردپاں سنگ و بتانی تراشگ و کسب نہ ٹنت - نون اے
 لار شہ پاٹل وڑیں اورنگ آں گرگ بیت -

رکیں صنعتی مشیناں سنگ و نوک نوکیں چیز جوڑ کرتنگ - چوک طشت بلیت
 سیلی - سیاہی دان - قلم دان - پڑ دان - میزانی سرنگ و دنگ چیز - سنگ
 و بلوچی ازباب انگتہ کوہی دمگاں تراشگ اوچہ بیاء شہراں آرگ بنت چرے
 کسب و ہم بازین ہلورکے گذران کنکا ٹنت -

نگ و اے چیزانی تراشگ اوچوڑ کنگ و کار بلوچستان و خضدار ،
 تاران ، ڈیرہ غازی خان ، صوبہ سرحد و کوہی دمگاں انگتہ جوڑ بنت -
 سنگ مرمر و ٹوہیں کار جاہ کراچی و انت کہ اودا مرمر و براہداریں
 سنگ آں شہ وڑ وڑیں چیز جوڑ کنگ بیت - کوٹہ و ہم گونڈیں کار جلیے
 است کہ اودا مرمر و سنگ آن و تراشگ او آیانی سرانکش کنگ و
 مکار بیت -

بلوچستان و دیروی کار نکل و کوٹہ و سنگ و چیزانی جوڑ کنگ و کار جلیے

اڈ کرنگ کر اداں میزانی سرسگ ، ہانگ ، پُردان ، ٹائل اور دگہ پنچیس چیز
جوڑ بونگانت ۔

سِل رَجگ پس دگرگ اور دگہ مالانی ہانگیں سلانی رَجگ و کار ہم ن
رسیں کھے ۔ سلان و پر انار پوست و رَجگ بیت ۔ ہا جاگہ و کہ سلان و
رجنت آرا و کرم " گشت ۔

بلوچستان و تربت ، خاران ، مری بگٹی ایجنسی اور لورالائی دنگاں سلان
و رَجگ و کسب است مُنت اور بازیں کہولے شہ ہے کار و نان وارت
چہ سنان کو ہی ہونگ بازیں چیز جوڑ کنت ۔ چو کہ مشک رزگت رنہیزک ، نلای
پازوارانی سرتل ، سگار و کار چانی جت اور دگہ چیز ۔
پشاور ، کراچی اور سوات و ہم سل رَجگ اور صاف کنگ و شہ ہشاد و
گیش کار جاہ انت ۔

حاک و رپ سازی شہ شیش ماگ و بازوڑیں و رپ جوڑ کنگ
بیت ۔ اے کسب پنچو کہ پیشندگا بوتنگ نون ہم ہے وڑا ہر جاگہ ہست مُنت

اد ہتیں مکانی تھا مزن دیماشنگ او بودناک بوتگ - اے کسب انگت ہم دست
 و کار و داسی منت - پاکستان و دومی ملکاں اے کارمزمین کسا سے و بیت -
 جوانتری ماک چین و گنت - شہ اوداں براہداریں درپ جوڑکنگ او درملکاں
 دیم دیگ بیت -

ماں پاکستان و سندھ و بلگی دمگاں ماک و درپانی جوڑکنگ و کارہک
 شہر دینگ و است منت - اودا اے کسب و زانتکار بازمنت - او گپڑے
 و مردانی پوریات و رسید منت -

شہ موہنجو دڑو، ہڑپہ - ٹیکسلا، بلوچستان و نال، پنجگور و کھی و تلات
 و دمگاں دہبانی تھا کہیں درپ درگیجگ بوتگنت کہ دینا و کہیں نشانانی تھا
 دن مٹ و انت - پہ ماک و درپانی جوڑکنگ ماں سندھ و سکھ، میرپور
 دادو، میرپور ماٹیلو، ماں پنجاب و گجرات، سیالکوٹ، گوجرانوالہ، ملتان،
 بہاول پور، ماں سرحد و پشاور، ماں بلوچستان و حفسدار - کھی، سبئی، نصیر آباد
 کران نام انت -

اے درپانی تھا رزان، کوپ دیوار - چائینگ، تشت، کنب،
 کوزگ، گلگتھی، ہنب، آپواری، ہیل نکاش، کُنبار، تندور، چلیم، دیگ،

گرہ و اد دگ بازی درپ ادارنت۔

پاکستان ویک کسے و شست دستے ہزار مردم و پوریات
کسب سنت۔ او ملک و تھا شہ چار صد و گیش درپ سازی و کار
انت۔

پیش و کار : پیش و کار ہم مزین و باپاری میں کہے۔ اسے کہ

تیوگا کوہی مردمان دستا بوتگ۔ بے گوں و ہرے گوزگا او اسے کار
دیما ذوں ہر جاگ و اسے کار بولگا انت۔

مزین باپاری شہراں ہم پیش و چیز جوڑ بولگا انت۔ پیش و
چیزانی بتا۔ نگرد۔ گورپات۔ پت۔ چیلک دسار۔ کج۔ تہی
سند سندک۔ پتج۔ روپگ۔ سواس۔ نازی۔ کلاہ۔ پات۔ پاپک۔
یا تور اور بند۔ او دگ بازی چیز او ارا انت۔

مشرقی پیش دراج فایدگیں پیش سنت کہ بلوچستان و
سنت۔ پیش و دنگ ناران، پمگور، تربت، حواران، غنڈ
قلات او گور سیپانی رو دراحتی دگ انت۔ پیش کوران تھا رڈیت

۳۰ آبی و نہ مریت۔

بلوچستان و اہید سندھ و صوبہ سرحد و ہم پیش آنی جنگل بہت انت۔
پیش گوہگ و چہ درستان گیشترکار بلوچستان و ناران و کران و حفندار منج آن
بیت اور چہ اے دمگاں پیش و گوہنگیں چیز کراچی و کوئٹہ و دگر مزین جاگہاں
ہرگ بنت۔

کوئٹہ و کراچی و سکھر و ہم شگر و او سڈک جوڑ بنت۔ پاکستان و ہزاران
مردم ہے کسب و تھا انت۔

زرگری

شہر و چاندی و بہت آنی جنگ و کسب و رازرگری گشت
اے ہارمیکس گمانیں و ہوتیں کارے۔ ایسی تھا قانڈگ بازنٹ۔ زرگری و کسب
دنیائے ہر ملک و تالان منت۔ پاکستان و دراہیں دمگاں زرگری و کسب بہت
منت۔ بلوچستان و جمانیں بہت یننگ بیت۔ اے بہت آنی تھا پک یا پتی
لانٹ۔ پلوہ۔ کیدیا۔ سربند۔ چڈ یا مذری۔ شمس۔ ناگ۔ پارینک۔ چمکل۔
ملکل۔ ڈر۔ ماسنی۔ رزک۔ طوق۔ کچکول۔ گئی۔ گب۔ کلپ او دگر بازی بہت

ادار انت۔

بلوچستان و کرمان - خضدار - بس بلیہ - پانفی - سہی اور دومی درمگان
 جنگ بیت - شریترک - پادینگ - گت - منگی و چنگلی و ڈولیں ٹوہیں سہت
 پانفی و گنت - بے بازی مردم سہر و ہم جٹا ٹنت - پانفی و دگ پیز
 تہر بنت - چو کہ پتو ، سنگریٹ دان ، ناس دان ، تائیت و جتن ، کارپانی
 گھڑی آنی بند ، آہواری و گلاس ، ٹنت و کپ و ڈاکو یا گھیسپی اور دگ
 درائیں ملک و تباشہ در لکھ و گیش مردم سہت و کار و کب و ش
 پوریات کنت - ۱۹۶۶ء و یک سرکاری کچ و کیلے و رو و ملک و تباشہ
 دو ہزار و گیش سہت جنگی دکان و بنماہ انت -

سلاہ سازی

سلاہ سازی ہم چرایدگر ٹوہیں کسب آنی و یک کے
 اور ہر ملک و بست منت - بے پ کسب و روزگارشہ سرکار و موکل گگ
 اتنی منت - اور حکومت و اسے مان ضمانی دیگ و میت کہ کسب کارے
 کا نوویں و ناما سہندین کار نہ کنت - ماں پاکستان و سلاہ سازی و گیشتری
 کارہاہ صوبہ سرمد اور گوریچان و تمنی درمگان انت -

صوبہ سرمد و بارہ و دگ و ہروڑیں توپک ، و تپاج ، چرکک ، گزک

ج ، چاقو اور سگار جوڑ بنت - کراچی ، لاہور ، پنڈی ، سکھر ، واہ ، اور بلوچستان
 دہلی - کچی ، سبھی ، تربت ، پنجگور ، خضدار ، و بیلہ عہم سلاہ سازی اور مہینگی
 ٹین و ٹوپیں بنباہ و دکان بہت انت - چہ اے کسب عہم کتقاں مردم نان

ت -
